

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Bvlla Apostolica Leonis Papae X. contra errores Martini Lutheri, &
sequacium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

tus, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis existant, quas tibi aut alijs Inquisitionibus prædictis in crimine heresis falsum scienter deposuisse, aut alium ad falsum deponendum, aut verum tacendum induxisse, vel quempiam ob perhibitum veritatis testimonium vel propter falsum non attestatum occidisse, aut membro aliquo mutilasse, aut bonis suis omnibus vel maiori parte illorum spoliasse, vel spoliari fecisse, seu atrocissima iniuria affectisse legitime confiteri, tuo aut a te deputando seu deputandis & subdelegandis arbitrio procedendi, & eos pœnis de quibus tibi vel illi videbitur condemnandi, super quo tam & illorum quibus negotia huiusmodi commiseris, conscientiam oneramus absque alicuius pœnæ seu censuræ Ecclesiasticæ metu aut irregularitatis nota tradendi vel relaxandi, etiâ curiæ seculari plenam & liberam concedimus facultatem. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die 14. Decembris 1518. Pontificatus nostri anno sexto.

Euangelista

BVLLA APOSTOLICA LEONIS PAPAE X.
contra errores Martini Lutheri, & sequacium.

Leo Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Edita anno Do-
mini 1520.

Ex. 4. vol. con-
ecl. pag. 700. ex
Colonien. edi-
tione an. 1567.
fol. 73. d.
Ioan. 21.

1. Pet. 2. a

1. Cor. 11. d

1. Tim. 4. a

1. Cor. 11. d

EXVRGE Domine, & iudica causam tuam; memor esto impropiorum tuorum, eorum quæ ab insipientibus sunt tota die: inclina autem tuam ad preces nostras, quoniam surrexerunt vulpes quærentes demoliri vineam, cuius tu torcular calcasti solus, & ascensus ad patrem, eius curam, regimen, & administrationem Petro tanquam capiti, & tuo vicario, eiusque successoribus instar triumphantis Ecclesiæ commisisti. Exterminare nititur eam aper de Sylua, & singulis ferus depascitur eam. Exurge Petre, & pro pastorali cura præfata tibi (vi præfertur) diuinitus demandata, in te in causam sanctæ Romanæ Ecclesiæ, matris omnium ecclesiarum, ac fidei magistræ, quam tu, iubente Deo, tuo sanguine consecrasti: contra quam sicut tu præmonere dignatus es, insurgunt magistri mendaces, introducentes sectas perditionis, sibi celerem interitum superducentes: quorum lingua ignis est, inquietum malum, plena veneno mortifero: qui zelum amarum habentes & contentiones in cordibus suis gloriantur, & mendaces sunt aduersus veritatem. Exurge tu quoque, quem sumus Paule, qui eam tua doctrina, ac pari martyrio illuminasti atque illustrasti. Jam enim surgit nouus Porphyrius, quia sicut ille olim sanctos Apostolos iniuste momordit, ita hic sanctos Pontifices prædecessores nostros contra tuam doctrinam eos non obseruando, sed increpando, mordere, lacere, ac ubi causæ suæ diffidit ad conuicia accedere non veretur, more hæreticorum, quorum (inquit Hieronymus) vltimum præsidium est, vi cum conspiciant causas damnatum iri, incipiant virus serpentis lingua diffundere: & cum se victos conspiciant ad contumelias proflire. Nam licet hæretes esse, ad excitationem fidelium, tu dixeris oportere; eas tamen, ne incrementum accipiant ne ve vulpecula colescant, in ipso ortu, te intercedente & adiuuante, extinguere necesse est. Exurgat denique omnis sancta & reliqua vniuersalis Ecclesia, cuius vera sacramentorum litterarum interpretatione prohibita, quidam, quorum mentem pater mendaciæ excecauit, ex veteri hæreticorum instituto, apud semetipsos fæte scripturas easdem aliter quam Spiritus sanctus flagitet, proprio duntaxat sensu, ambitionis, avaritæque popularis causa, teste Apostolo, interpretantur, immo vero torquent & adulterant: ita vt iuxta Hieronymum, iam non sit euangelium Christi, sed hominis, aut quod peius est diaboli. Exurgat, inquam, præfata ecclesia sancta Dei, & vna cum beatissimis apostolis præfatis, apud Deum omnipotentem intercedat, vt purgatis ouium suarum erroribus, eliminatisque a fidelium finibus hæresibus vniuersis ecclesiæ suæ sanctæ pacem & vnitatem conseruare dignetur. Dudum si quidem, quod præ animi angustia & incertore exprimere vix possumus, fide dignorum relatu ac fama publica referente, ad nostrum peruenit auditum: immo vero, pro dolor, oculis nostris vidimus ac legimus multos & varios errores, quosdam videlicet iam per concilia ac prædecessorum nostrorum constitutiones damnatos, hæresim etiam Græcorum, & Bohemicam expresse continentes: alios vero respectiue vel hæreticos, vel falsos, vel scandalosos, vel piarum aurium offensiuos, vel simplicium mentium seductiuos, & a falsis fidei cultoribus, qui per superbam curiositatem mundi gloriam cupientes, contra Apostoli doctrinam plus sapere volunt, quam oporteat: quorum garrulitas (vt inquit Hieronymus) sine scripturarum auctoritate non haberet fidem, nisi viderentur peruersam doctrinam etiam diuini testimonij, male tamen interpretatis, roborare. A quorum oculis Dei timor recessit, humani generis hoste suggerente, nouerit suscitatos, & nuper apud quosdam leuios in inelyta natione Germanica seminatos. Quod eo magis dolemus ibi euenisse, quod eandem nationem & nos, & prædecessores nostri, in visceribus semper gesserimus charitatis. Nam post translationem ex Græciâ à Romana ecclesia in eisdem Germanos imperium, iidem prædecessores nostri & nos, eiusdem ecclesiæ aduocatos, defensoresque ex eis semper accepimus, quos quidem Germanos catholicæ veritatis vere Germanos, constat, hæresum acerrimos oppugnatores semper fuisse, cuius rei testes sunt laudabiles illæ constitu-
tiones

A tiones Germanorum Imperatorum pro libertate Ecclesie, proque expellendis exterminandisque ex omni Germania hæreticis, sub gravissimis pœnis etiam amissionis terrarum & dominiorum, contra receptatores vel non expellentes olim editæ, & à nostris prædecessoribus confirmatæ; quæ si hodie seruentur, & nos, & ipsi utique hæc molestia pateremur. Testis est in concilio Constantien. Hulsitarum ac Vicleffitarum, nec non Hieronymi Pragen. damnata a punita perfidia. Testis est toties contra Bohemos Germanorum sanguis effusus. Testis denique est prædictorum errorum seu multorum ex eis per Colonien. & Louanien. vniuersitates, vt pote agri Dominici pijssimas religiosissimasque cultrices, non minus docta quam vera ac sancta cõsuetudo, reprobatio, & damnatio. Multa quæq; alia allegare possemus quæ ne historiam texere videamur, prætermittenda censuimus. Pro pastoralis igitur officij diuina gratia nobis iniuncta cura, quam gerimus, prædictorum errorum virus pestiferum vltèrius tolerare seu dissimulare, sine Christianæ religionis nota, atq; orthodoxæ fidei iniuria, nullo modo possumus. Eorum autem errorum aliquos præsentibus duximus in ferendos, quorum tenor sequitur, & est talis.

B Hæretica sententia est, sed vsitata, Sacramenta nouæ legis iustificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obieem.

Primæ Lutheri hæreses.

In puero post baptismum negare remansens peccatum, & Paulum & Christum simul conculcare. Fomes peccati, etiam si nullum adsit actuale peccatum, & moratur exeuntem a corpore animam ab ingressu cœli.

Imperfecta charitas mortifici, fert secum necessario magnum timorem, qui se solo satis est facere pœnam Purgatorij, & impedit introitum regni.

Tres esse partes penitentiae, contritionem, confessionem & satisfactionem, non est fundatum in sacra scriptura, nec in antiquis sanctis Christianis doctoribus.

Contritio, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis, recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum grauitatem, multitudinem, feditatem, amissionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquisitionem, hæc contritio facit hypocritam, immo magis peccatorem.

C Verissimum est prouerbiū, & omnium doctrina de contritionibus hucusque data præstantius, de cetero non facere, summa penitentia, noua vita.

Nulla modo præsumas confiteri peccata uenialia, sed neq; omnia mortalia, quia impossibile est, vt omnia mortalia cognoscas, Vnde in primitiua ecclesia solum manifesta mortalia confitebantur.

Dum volumus omnia pure confiteri, nihil aliud facimus, quam quod misericordia Dei nihil volumus relinquere ignoscendum.

Peccata non sunt vlli remissa, nisi remittente sacerdote, credat sibi remitti immo peccatum maneret, nisi remissum crederet, non enim sufficit remissio peccati, & gratiæ donatio, sed oportet etiam credere esse remissum.

Nulla modo confidas absolui propter tuam contritionem, sed propter verbum Christi, Quodcuque solueris, &c. Hic, inquam, confide, si sacerdotis obtinueris absolutionem, & crede fortiter te absolutum, & absolutus vere eris qui dquid sit de contritione.

D Si per impossibile confessus non esset contritus, aut sacerdos non seruo, sed itaq; absolueret, si tamē crederet, se absolutum, verissime est absolutus.

In sacramento penitentiae ac remissione culpæ, non plus facit Papa aut Episcopus, quam infimus sacerdos: imò ubi non est sacerdos, æquetantum quilibet Christianus, etiam si mulier, aut puer esset.

Nullus debet sacerdoti respondere, se esse contritum, nec sacerdos requirere.

Magnum est error eorum qui ad sacramenta Eucharistiæ accedunt, huic innixi, quod sint confessi, quod pœn sint sibi confesij alicuius peccati mortalis quod præmiserint orationes suas & præparatoria, omnes illi ad iudicium sibi manducant & bibunt, sed si credant & confidant se gratiam ibi consecutus, hæc sola fides facit eos puros & dignos.

Consultum videtur, quod ecclesia in communi concilio statueret laicos sub vtraq; specie communicandos, nec Bohemi communicantes sub vtraque specie, sunt hæretici, sed schismatici.

Thesauri ecclesiæ, unde Papa dat indulgentias, non sunt merita Christi & Sanctorum.

Indulgentiæ sunt piæ fraudes fidelium, & remissiones bonorum operum, & sunt de numero eorum quæ licent, & non de numero eorum quæ expediunt.

E Indulgentiæ, his qui veraciter eas consequuntur, non valent ad remissionem pœnæ pro peccatis actualibus debere apud diuinam iustitiam.

Seducuntur credentes indulgentias esse saluatares, & ad fructum spiritus vtilis.

Indulgentiæ necessariæ sunt solum publicis criminibus, & proprie conceduntur duris solummodo & impatiētibus.

Sexagenariis hominum indulgentiæ nec sunt necessariæ, nec vtilis; videlicet mortuis seu mortuatis inhiemis, legitime impeditis, his qui non commiserunt crimina, his qui crimina commiserunt, sed non publica, his quibus meliora operantur.

Excommunicationes sunt tantum extrema pœnæ, nec priuant hominem communibus spiritualibus Ecclesiæ orationibus.

Docendi

Docendi sunt Christiani plus diligere excommunicationem, quam timere.
 Romanus Pontifex Petri successor, non est Christi vicarius super omnes totius mundi Ecclesias ab ipso Christo in B. Petro institutus.

Verbum Christi ad Petrum, Quodcumque solueris super terram, &c. extenditur duntaxat ad ligata ab ipso Petro.

Certum est in manu ecclesiæ aut Papæ profus non esse, statuere articulos fidei, immo nec leges morum, seu bonorum operum.

Si papa cum magna parte ecclesiæ sic uel sic sentiret, nec etiam erraret; adhuc non est peccatum aut hæresis contrarium sentire, præsertim in re non necessaria ad salutem, donec fuerit per Concilium uniuersale alterum reprobatum, alterum approbatum.

Via nobis facta est enarrandi auctoritatem conciliorum, & liberè contradicendi eorum gestis, & iudicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quidquid uerum uideretur, siue probatum fuerit, siue reprobatum a quocumque concilio.

Aliqui articuli Ioannis Hufs condemnati in Concilio Constantien. sunt Christianissimi, verissimi, & Evangelici, quos nec uniuersalis Ecclesia posset damnare.

In omni opere bono iustus peccat.

Opus bonum optime factum, est ueniale peccatum.
 Hæreticos comburi, est contra uoluntate in Spiritus.

Prælati aduersus Turcas est repugnare Deo uisitanti iniquitates nostras per illos.
 Nemo est certus, se non semper peccare mortaliter propter occultissimum superbæ uitium.

Liberum arbitrium post peccatū, est res de solo titulo: & dū facit quod in se est, peccat mortaliter.
 Purgatorium non potest probari ex sacra scriptura, quæ sit in Canone.

Animæ in purgatorio non sunt securæ de eorum salute, saltem omnes: nec probatum est ullis aut rationibus aut scripturis, ipsas esse extra statum merendi, aut augendæ charitatis.

Animæ in Purgatorio peccant sine intermissione, quamdiu quarunt requiem, & horrent penas.

Animæ ex purgatorio liberatæ suffragiis uiuentium, minus beantur, quam si per se satisfecissent.

Prælati ecclesiastici & principes sæculares nō male facerent, si omnes saccos medicitatis dederent.

Qui quidem errores, respectiue, quàm sint pestiferi, quàm perniciosi, quàm scandalosi, quàm piarum & simplicium mentium seductiui, quàm denique sint contra omnem charitatem, ac S. R. E. matris omnium fidelium, & magistræ fidei reuerentiam atque neruum ecclesiasticæ disciplinæ obedientiam scilicet, quæ fons est & origo omnium uirtutum, hæc qua facile unusquisque infidelis esse conuincitur, nemo sanæ mentis ignorat. Nos igitur in præmissis, utpotè grauissima, propensius (ut de-

eer) procedere, necnon huiusmodi pesti morboque canceroso, ne in agro Dominico tanquam ue-

pris nocua ulterius serpat, uiam præcludere cupientes, habita super prædictis erroribus & eorum

singulis diligenti cæmentatione, discussione, ac districto examine, maturaque deliberatione, omnibus

que rite pensatis ac sapius uentilatis cum uenerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ

Cardinalibus, ac regularium ordinum Prioribus seu ministris generalibus, pluribusque aliis sacre

Theologiæ, necnon utriusque iuris professoribus siue magistris, & quidem peritissimis: reperimus

eisdem errores, respectiue (ut præfertur) aut articulos non esse catholicos: nec tamquam tales, esse

dogmatizandos, sed contra Ecclesiæ catholicæ doctrinam siue traditionem, atque ab ea ueram diu-

narum scripturarum receptam interpretationem, cuius auctoritati ita acquiescendum censuit Au-

gustinus, ut dixerit se Euangelio non fuisse crediturum, nisi Ecclesiæ Catholice interuenisset aucto-

ritas. Nam ex eisdem erroribus, uel eorum aliquo uel aliquibus palam sequitur, eandem Ecclesiam,

quæ Spiritu sancto regitur, errare & semper errasse. Quod est utique contra illud, quod Christus di-

scipulis suis in Ascensione sua (ut in sancto Euangelio Matthei legitur) promisit, dicens: Ego uo-

biscum sum usque ad consummationem sæculi. Necnon contra sanctorum patrum determinatio-

nes, conciliorum quoque, & summorum Pontificum expressas ordinationes seu canones: quibus

non obtemperasse omnium hæresum & schismatum teste Cypriano, fomes & causa semper fuit.

De eorundem itaque uenerabilium fratrum nostrorum consilio & assensu, ac omnium & singulo-

rum prædictorum matura deliberatione prædicta auctoritate omnipotentis Dei, & beatorum Apo-

stolorum Petri & Pauli, & nostra, præfatos omnes & singulos articulos seu errores, tamquam (ut

præmittitur) respectiue hæreticos, aut scandalosos, aut falsos, aut piarum aurium offensiuos, uel

simplicium mentium seductiuos, & ueritati catholice obuiantes, damnamus, reprobamus at-

que omnino reuicimus, ac pro damnatis, reprobatis, & reiectis, ab omnibus utriusque sexus

Christi fidelibus haberi debere, harum sententiarum & delatarum, inhibentes in uirtute san-

ctæ obedientie, ac sub maioris excommunicationis late sententiæ: necnon quo ad ecclesiasticas & reg-

ulares personas episcopaliū omnium etiam patriarchaliū, metropolitanarum, & aliarum ca-

thedralium Ecclesiarum, monasteriorum quoque, & prioratuum etiam conuentualium, & quarum-

cunque dignitatum, aut beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium, aut quorumuis ordinum regu-

larium, priuationis, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda; quo uero ad contentus ca-

pitula, seu domos, aut pia loca secularium uel regularium, etiam Mendicantium, necnon uniuersita-

tis etiam studiorum generalium, quorumcumque priuilegiarum indultorum a sede Apostolica uel

eius

+ adeo ueram

Matt. 18.

A eius Legatis, aut alijs quomodolibet habitorum vel obtentorum, cuiuscunque tenoris existant: nec non nominis & potestatis studium generale tenendi, legendi, ac interpretandi quasvis scientias & facultates, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: Prædicationis quoque officij, ac amissionis studij generalis, & omnium privilegiorum eiusdem. Quo vero ad sæculares eiusdem excommunicationis, nec non amissionis: cuiuscunque emphyteusis, seu quorumcunque feudorum tam à Romana Ecclesia, quàm alijs quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda. Necnon quo ad omnes & singulos superius nominatos, inhibitionis Ecclesiasticæ sepulturæ, inhabilitatisque ad omnes & singulos actus legitimos infamiae ac diffidationis & criminis læsæ maiestatis, & hæreticorum, & fautorum eorundem in iure expressis pœnis, eo ipso & absque ulteriori declaratione per omnes & singulos supradictos, si (quod absit) contrafecerint, incurrendis. A quibus vigore cuiuscunque facultatis & clausularum etiam in confessionalibus quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis contentarum, nisi à Ro. Pont. vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeat. Omnibus & singulis

B utriusque sexus Christi fidelibus, tam laicis quàm clericis, sæcularibus & quorumvis ordinum regularibus, & alijs quibuscunque personis, cuiuscunque status, gradus, uel conditionis existant, & quacunque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, etiam S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium collegiarum ac inferiorum Ecclesiarum prælatis, clericis, aliisque personis ecclesiasticis, sæcularibus & quorumvis ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel ministris Generalibus vel particularibus, fratibus seu religiosis, exemptis & non exemptis: Studiorum quoque uniuersitatibus sæcularibus & quorumvis ordinum etiam Mendicantium regularibus; necnon Regibus, Imperatoris Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibusque Officialibus, Iudicibus Notarijs, Ecclesiasticis & Sæcularibus, Communitatibus, Vniuersitatibus, Potestatibus, Ciuitatibus, Castris, Terris & locis, seu eorū uel earum ciuibus, habitatoribus & incolis, ac quibusvis alijs personis ecclesiasticis uel regularibus (ut præfertur) ut uniuersum orbem, ubicunque præsertim in Alemania existentibus, vel pro tempore futuris, ne præfatos errores, aut eorum aliquos, peruersamque doctrinam huiusmodi asserere, affirmare, defendere, prædicare, aut illi quomodolibet, publice uel occulte, quouis quæsto ingenio, uel colore, tacite uel expresse fauere præsumant.

C Insuper quia errores præfati, & plures alij continentur in libellis seu scriptis cuiusdam Martini Lutheri, dictos libellos & omnia dicti Martini scripta seu prædicationes, in Latino uel quocunque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores seu eorum aliqui continentur, similiter damnamus, reprobamus, atque omnino reijcimus, & pro omnino damnatis, reprobatis, ac reiectis (ut præfertur) haberi uolumus: mandantes in uirtute sanctæ obedientiæ, sub pœnis prædictis eo ipso incurrendis, omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, superius nominatis, ne huiusmodi scripta, libellos, prædicationes seu schedulas, uel in eis contenta capitula, errores aut articulos supradictos contentientia legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, siue defendere, per se, uel alium, seu alios, directe uel indirecte, tacite uel expresse, publice uel occulte, aut in domibus suis siue alijs publicis uel priuatis locis tenere quoquomodo præsumant: quinimo illa statim post harum publicationem ubicunque fuerint, per ordinarios & alios supradictos diligenter quæsitæ publice & solenniter in præsentia cleri & populi, sub omnibus & singulis supradictis pœnis, comburant.

D Quod uero ad ipsum Martinū attinet, bone Deus, quid prætermisimus, quid non fecimus, quid paternæ charitatis omisimus, ut eum ab huiusmodi erroribus renocaremus? Postquam enim ipsum citauimus, mitius cum eo procedere uolentes, illum inuitauimus, atque tam per diuerso tractatus cum legato nostro habito, quàm per litteras nostras hortati fuimus, ut a prædictis erroribus discederet, aut ad nos, oblato etiam saluo conductu, & pecunia ad iter necessaria, sine metu seu timore aliquo, quem perfecta charitas foras mittere debuit, ueniret, ac Saluatoris nostri Apostolique Pauli exemplo, non in occulto, sed palam & in facie loqueretur. Quod si fecisset, pro certo (ut arbitramur) ad cor reuersus, errores suos cognouisset; nec in Rom. Curia, quam tantopere, uanis malucolorum rumoribus plus quàm oportuit tribuendo, vituperat, tot reperisset errata; docuissetque eum luce clarius, sanctos Rom. Pontifices prædecessores nostros, quos præter omnem modestiam iniuriose lacerat, in suis canonibus seu constitutionibus, quas mordere nititur, nunquam errasse; quia iuxta Prophetam, nec in Galaad resina, nec medicus deest. Sed obaudiuit semper, & prædicta citatione, omnibusque & singulis supradictis spretis, uenire contempsit, ac usque in præsentem diem contumax atque animo indurato censuras ultra annum sustinuit; eo quod deterius est, addens mala malis, de citatione huiusmodi notitiam habens, in uocem temerariæ appellationis prorupit, ad futurum concilium, contra Constitutionem Pij II. ac Iulij II. prædecessorum nostrorum, qua cauetur, taliter appellantos hæreticorū pœna plectendos, (Frustra etiam concilij auxilium implorauit, qui illi se non credere palam profiteretur) ita ut contra ipsum, tamquam de fide notoriè suspectum, immo verè hæreticum, absque ulteriori citatione uel mora, ad condemnationem & damnationem eius, tamquam hæretici, ac ad omnium & singularum suprascriptarum pœnarum & censurarum seueritatem procedere prosequemur. Nihilominus de eorundem fratrum nostrorum consilio, omnipotentis Dei immitantes clementiam,

Lutheri tractatus interdicuntur.

Lutheri infignis pertinacia

Hier. 2. g.

Vana Lutheri prouocatio ad futurum concilium.

Ich. 18.

uc. 17.

Joan. 17.

Luthero inhi-
betur prædica-
re.

Lutherus erro-
res suos per pu-
blica instrume-
ta renouate in-
hibetur.

Tir. j. c.

Omnia Luthe-
ri opera prohibe-
ntur.

Mandatum de
capiendo Lu-
thero & com-
plicibus suis
& Pontifici assi-
gandis.

tiam, qui non vult mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur & viuat: omnium inuictiarum ha-
cenus nobis & Apostolica sedi illatarum obliu, omni qua possumus pietate uti decreuimus, &
quantum in nobis est, agere, ut proposita mansuetudinis uia ad eor redertatur, & à prædictis rece-
dat erroribus, vt ipsum tanquam filium illum prodigum ad gremium Ecclesie reuertentem, beni-
gne recipiamus. Ipsum igitur Martinum, & quoscuque ei adhaerentes, eiusque receptores, & fau-
tores per viscera misericordiae Dei nostri, & per aspersionem sanguinis Domini nostri Iesu Chri-
sti, quo & per quem humani generis redemptio & sanctae matris Ecclesiae edificatio facta est, ex to-
to corde hortamur, & oblectamus, vt ipsius Ecclesiae pacem, unitatem, & veritatem, pro qua ipse
Saluator tam instanter orauit ad partem, turbare desistant, & à prædictis tam perniciosis erroribus
protus abstineant: inuenturi apud nos, si affectualiter patuerint, & paruisse per legitima docu-
menta nos certificauerint, paternae charitatis affectum, & apertum mansuetudinis, & clementiae
fontem.

Inhibentes nihilominus eidem Martino ex nunc, ut interim ab omni prædicatione seu prædicatione
nis officio omnino desistat. Alioquin, ut ipsum Martinum, si forte iustitiae & uirtutis amor à peccato
non retrahat, indulgentiaeque spes ad penitentiam non reducat, penarum terror coerceat discipli-
nae, eundem Martinum, eiusque adhaerentes, complices, fautores, & receptores, tenore praesentium
requirimus & monemus, in uirtute sanctae obedientiae, & sub prædictis omnibus & singulis penis,
eo ipso incurrendis, distincte præcipiendo mandamus quatenus infra sexaginta dies, quorum viginti
pro primo, viginti pro secundo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino assigna-
mus, ab offensione praesentium in locis infra scriptis, immediate sequentes numerandos ipse Martinus,
complices fautores, adhaerentes, & receptores, prædicti, à praefatis erroribus, eorumque prædicatione,
ac publicatione, & assertione, defensione quocumque, & librorum seu scripturarum editione, super eisdem,
huc eorum aliquo omnino desistant, librosque ac scripturas omnes & singulas, praefatos errores
seu eorum aliquos quomodolibet continentes comburant, uel comburi faciant. Ipse etiam Martinus
errores & assertiones huiusmodi omnino reuocet, ac de reuocatione huiusmodi per publica docu-
menta in forma iuris ualida, in manibus duorum praelatorum consignata, ad nos infra alios similes
sexaginta dies tra smittenda, uel per ipsumet (si ad nos venire uoluerit, quod magis placeat) cum
praefato plenissimo saluo conductu, quem extunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de
eius uera obedientia nullus dubitationis scrupulus ualeat remanere. Aliàs si (quod absit) Martinus
praefatus, complices, fautores, adhaerentes & receptores, prædicti secus egerint, seu praemissa omnia
& singula infra terminum praedictum cum effectu non adimpleuerint, Apostoli imitantes doctrinam
qui hereticum hominem, post primam & secundam correptionem uitandum docuit, ex nunc prout
extunc, & econuerso, eundem Martinum, complices, adhaerentes, fautores, & receptores praefatos, &
eorum quemlibet, tanquam aridos palmites in Christo non manentes, sed doctrinam contrariam ca-
tholicae fidei inimicam, siue scandalosam, seu damnatam, in non modicam offensionem diuinae maiesta-
tis ac vniuersalis Ecclesiae & fidei Catholicae detrimentum & scandalum dogmatizantes & prædican-
tes, clauis quoque Ecclesiae uilipendentes, notorios & pertinaces hereticos eadem auctoritate fuisse
& esse declarantes, eosdem ut tales, harum serie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omni-
bus utriusque sexus Christi fidelibus supra dictis uolumus & mandamus. Eosque omnes & singulos
omnibus supra dictis & alijs contra tales a iure inflictis penis, praesentium tenore subijcimus, & eis-
dem irretitos fuisse, & esse decernimus & declaramus.

Inhibentes praeterea sub omnibus & singulis praemissis penis, eo ipso incurrendis, omnibus & sin-
gulis Christi fidelibus superius nominatis, ne scripta, etiam praefatos errores non contentia, ab eod-
em Martino quomodolibet condita, uel edita, aut condenda, uel edenda, seu eorum aliqua tanquam
ab homine orthodoxe fidei inimico, atque ideo uehementer suspecta; & ut eius memoria omnino
deleatur de Christi fidelium consortio, legere, asserere, praedicare, laudare, imprimere, publicare siue de-
fendere per se, uel alium seu alios directè uel indirectè, tacitè uel expressè, publicè uel occultè, seu in do-
mibus suis siue alijs locis, publicis uel priuatis, tenere quoquo modo presumant; quinimmo illa com-
burant, ut praefertur. Monemus insuper omnes & singulos Christi fideles supra dictos, sub eadem ex-
communicationis latae sententiae poena, ut hereticos praedictos declaratos & condemnatos, manda-
tis nostris non obtemperantes, post lapsum termini supra dicti euitent, & quantum in eis est, euitari
faciant, nec cum eisdem uel eorum aliquo commercium, aut aliquam conuersationem, seu commu-
nionem habeant, nec eis necessaria ministrant. Ad maiorem praeterea docti Martini, suorumque com-
plicium, fautorum, & adhaerentium, ac receptorum praedictorum, sic post lapsum termini praedicti
declaratorum hereticorum, & condemnatorum confusionem, vniuersis & singulis utriusque sexus
Christi fidelibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, & Metropolitanarum, et aliarum
cathedralium, collegiatarum, ac inferiorum Ecclesiarum praefatis, capitulis, alijsque personis Eccle-
siasticis, secularibus, & quorumuis ordinum etiam Mendicantium (praesertim eius congregationis,
cuius dicitur Martinus est professus, & in qua degere uel morari dicitur) regularibus, exemptis, & non
exemptis, necnon vniuersis singulis principibus, quacunq; ecclesiastica uel mundana fulgentibus di-
gnitate, Regibus, Imperatoris Electoribus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis,
Conductoribus, Domicellis, Communitatibus, Vniuersitatibus, Potestatibus, Ciuitatibus, Castris,

A Castris, & locis, seu eorum habitatoribus, ciuibus & incolis, omnibusque alijs & singulis supradictis, per vniversum orbem præsertim in eadē Alemania constitutis, Mandamus, quatenus sub prædictis omnibus & singulis penis, ipsi uel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adhaerentes, receptantes, & fautores personaliter capiant, & captos ad nostram instantiam retineant, & ad nos mittant: Reportaturi pro vno bono opere a nobis & sede Apostolica remunerationem, præmiumque condignum: vel saltem eos & eorum quemlibet, de metropolitanis, cathedralibus, collegiatis, & alijs Ecclesijs, domibus, monasterijs, conuentibus, ciuitatibus, dominijs, vniuersitatibus, communitatibus, castris, terris, ac locis respectiue, tam clerici & irregulares, quam laici, omnes & singuli supradicti omnino expellant Ciuitates uero, dominia, terras, castra, uillas, comitatus, fortificia, oppida, & loca quæcunque ubilibet consistentia eorum & earum respectiue: metropolitanas, cathedrales, collegiatis & alias Ecclesias, monasteria, prioratus, domus, conuentus, & loca religiosa vel pia cuiuscunque ordinis vt præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare, contigerit, quamdiu ibi permanserint, & triduo post recessum, Ecclesiastico subiticimus interdicto.

B Et vt præmissa omnibus innotescant, mandamus insuper vniuersis Patriarchis, & Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum & aliarum cathedralium ac collegiarum Ecclesiarum prælatis, capitulis, alijsque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumuis ordinum supradictorū regularibus, fratribus religiosis, monachis, exemptis & non exemptis supradictis, ubilibet, præsertim in Alemania constitutis, quatenus ipsi, vel eorum quilibet, sub similibus censuris & penis, eo ipso incurrendis, Martinum, omnesque & singulos supradictos, qui elapso termino huiusmodi mādatis seu monitis nostris nõ paruerint, in eorum Ecclesijs, Dominicis & alijs festiuis diebus, dum inibi maior populi multitudo ad diuina conuenerit, declaratos hæreticos & condemnatos publice nunciene, faciantque & mandent ab alijs nunciari, & ab omnibus arctius euitari, necnon omnibus Christi fidelibus, ut eos euitent, pari modo sub prædictis censuris & penis. Et præsentis literas vel earum transumptum sub forma infra scripta factum, in eorum Ecclesijs, monasterijs, domibus, conuentibus, & alijs locis, legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes & singulos, cuiuscunque status, gradus, conditionis, præminentia, dignitatis aut excellentia fuerint, qui, quo minus præsentis litera, vel earum transumpta, copia, seu exemplaria, in suis terris & dominijs, legi, affigi, & publicari possint, fecerint: vel quoquo modo procurauerint per se, vel alium, seu alios, publicè uel occultè, directè uel indirectè, tacitè uel expressè. Postremo, quia difficile foret præsentis literas ad singula quæque loca deferri, in quibus necessarium foret; volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu publici notarij confectis, & subscriptis, uel in alia vrbe impressis, & sigillo alicuius Ecclesiastici prælati munitis, vbique stetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus litteris staretur & adhiberetur, si foret exhibitæ uel ostensæ. Et ne præfatus Martinus, omnesque alij supradicti, quos præsentis litera quomodolibet concernunt, ignorantiam earundem litterarum, & in eis contentorum omnium & singulorum prætereire valeant, litteras ipsas in basilicæ principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon Cathedrali Ecclesiarum Brandeburgens. Misnen. & Merspergen, ualuis affigi & publicari debere volumus, decernentes, quod earundem litterarum publicatio sic facta, supradictum Martinum, omnesque alios & singulos prænomatos, quos

Iubetur Luthero hæreticus publicari.

C littera huiusmodi quomodolibet concernunt, perinde arctent, ac si littera ipsa die affixionis & publicationis huiusmodi, eis personaliter lectæ, & intimatæ forent; cum non sit uerisimile, quòd ea quæ tam patèter fiunt, debeant apud eos incognita remanere. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, seu si supradictis omnibus & singulis, uel eorū alicui, aut quibusuis alijs a sede Apostolica prædicta, uel ab ea potestatem habentibus, sub quauis forma, etiam confessionali, & cum quibusuis etiam fortissimis clausulis, aut ex quauis causa seu grandi consideratione, indultum uel concessum existat, quòd interdicti, suspendi, uel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, de indulto huiusmodi mentionem, eiusdem indulti tenores, causas, & formas, perinde ac si de verbo ad verbum infererentur, ita ut omnino tollantur, præsentibus pro expressis habentes.

D Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre dānationis, reprobationis, reiectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obsecrationis, requisitionis, monitionis, assignationis, concessionis, condemnationis, subiectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nonuerit incursum.

E Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo uicesimo, decimo septimo Kalen. Iulij, Pontificatus nostri anno octauo.

Visa. R. Milanesus Albergatus.